

Ernst Dalberg

Ernst Dalberg blev født den 15. juli 1907 i Thorstrup Sogn. Søn af førstelærer Niels Andersen Dalberg og hustru Marie, født Jensen. Teologisk kandidat 1933. Højskolelærer ved Vinding Højskole 1933 - 35. Hjelpepræst hos sognepræsten i Serup-Lemming 1936.

Blev ansat som sognepræst for Maugstrup Sogn i 1937. Søgte sin afsked 1. november 1975.

Dalberg havde mange alsidige interesser indenfor kunst, arkitektur, arkæologi og malerkunst.

Han bidrog også til kirkens udsmykning, idet han foretog en rejse til Grækenland i 1970erne, hvorfra han hjembragte "ikoner", som i dag pryder øst muren i sakristiet. Efter sin pensionering i 1970erne, købte han hus i Maugstrup, hvor han nød sit otium indtil han døde i 1989.

Ernst Dalberg ligger begravet på Maugstrup Kirkegård ved siden af sin kone Nelly.

Pastor Ernst Dalbergs optegnelser i præsteprotokollen fra 1937 - 1975

Efter pastor Johannes Hansens bortrejse indkaldte biskoppen menighedsrådet til møde i bispegården, med det formål at få gennemført en nyordning af præsteembedet. Det vedtoges enstemmigt at foretage en sammenlægning af Maugstrup og Jegerup sogne, men en afstemning i Jegerup viste et flertal for Jegerups fortsatte tilknytning til Vojens. Embedet blev uforandret. Den nye sognepræst skulle dog være pligtig til eventuelt at overtage betjeningen af et andet sogn.

Under vakancen blev embedet betjent af pastor Hamlev, Hammelev og pastor Aalholm Vojens. Vakance tiden blev på hele 8 måneder.

Den nye præst kunde lige som sin forgænger glæde sig over at være enstemmigt indstillet, men følte sig så til gengæld tilskyndet til at være præst for hele sognet, en vanskelig opgave i vor splittede folkekirke.

Det giver kraft og en flok svorne venner at følge en bestemt retning i et og alt.

Men et neutralt standpunkt - vil det blive forstået og respekteret?

Den nye præst så gerne at det kirkelige arbejde fortsætte, og efter den lange vakance tids dødvande, kom der atter gang i de forskellige foretagender.

Søndag den 18. juli blev sognepræsten indsat i sit embede af stiftsprovst Hjortkær.

Sy-møderne til fordel for ydre mission fortsatte i det gamle spor med sognepræsten som formand.

Den 8 sept. Afholdtes basar i præstegården med missionær frk. Salling som taler, stor tilslutning og godt udbytte ca. 550 kr. netto som fordeltes mellem D.M.S. østerlandsmissionen, kirken og Santal-missionen.

Samtalemøderne kom atter i gang med sognepræsten som deltager, man påbegyndte en gennemgang af romerbrevet.

I Præstegården holdtes i vintermånederne en række ungdomsmøder med foredrag om kristelige og folkelige emner, oplæsning, sang og til slut andagt. Møde antallet var mellem 30 - 60.

Sognet understøttede dette arbejde med en indsamling på 150 kr. så det blev muligt at servere kaffe for de unge ved disse møder.

KFUK holdt møder i forskellige hjem, der var tilknyttet IM.

KFUM+K holdt julemøde i Maugstrup Skole. Jeg talte.

Søndag den 3. oktober afholdtes børnegudstjeneste i kirken - vistnok den første i Maugstrup. Det er meningen vi fortsætter disse gudstjenester en gang om måneden. Børnene møder fuldtalligt.

I november påbegyndte sognepræsten bibeltimer om 1. korinter brev. Tilslutningen var god i Simmersted Skole, men dårlig i præstegården.

Søndag den 14. november. Talte koncertsanger Mellengaard fra KFUM's soldatermission ved gudstjenesten i kirken.

Der afholdtes adventsuge i begyndelse af advent.

I Simmersted Skole talte missionær Tscherning-Møller og pastor Hansen, Aller. I Maugstrup Kirke talte missionær Jensen, Kolding.

1938

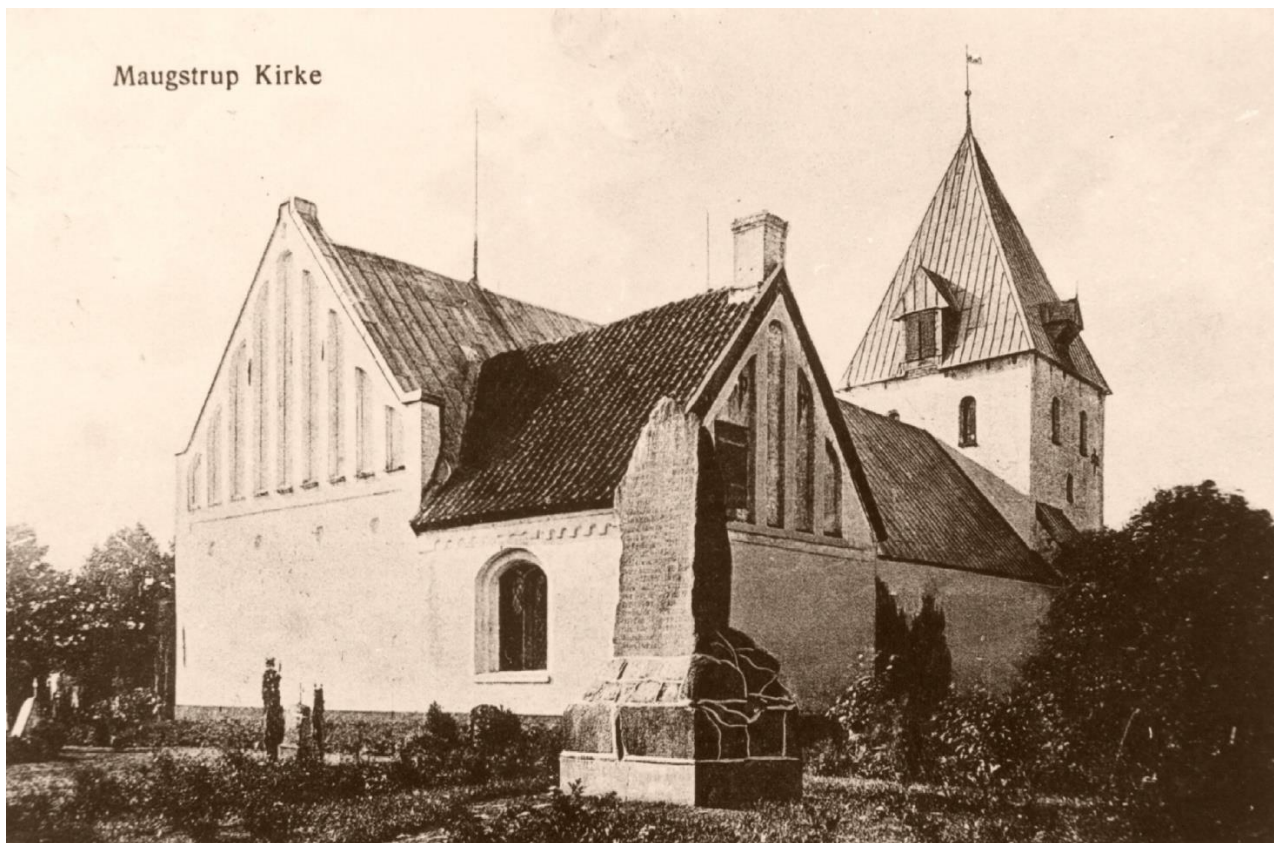
Året gik sin jævne gang uden store begivenheder, hvad sognets indre anliggender angår. Men i den politiske verden mærkedes stigende spænding. Store begivenheder foregik i Tyskland, og der taltes meget om truende krigsfare.

England og Frankrig viste stigende ængstelse. I sognet taltes meget om disse ting. Det drøftedes ofte, om der kunne tænkes at fremkomme krav fra tysk side om en grænserevidering i Sønderjylland.

Den almindelige mening herom var dog, at dette ikke var sandsynligt. Det var for ubetydeligt for Tyskland.

Ungdomsmøderne fortsatte i begyndelse af året. Men da der fra en vis side følte en kritik af disse møder, ophørte de efterhånden, hvilket utvivlsomt var en fejl, da møderne var ret godt besøgt, og de unge var glad derfor. Samtalemøderne fortsattes på den sædvanlige vis rundt i hjemmene. Præsten og lærerne skiftedes til at indlede. Det var stadig den samme kreds der mødtes. Sy-møderne fortsatte efter traditionen.

Basaren var fastsat til den 28. juni men måtte aflyses på grund af mund og klovsyge. Den blev i stedet sat til den 11. oktober og gik vellykket. Missionær Frk. Frantsen talte. Der afholdtes bibeltimer i vintermånederne i Simmersted Skole og i præstegården. Møderne i præstegården var dårligt besøgte. Kirkegangen var nogenlunde. Børnegudstjenesten godt besøgt. Der blev bygget en gymnastiksal ved Maugstrup Skole. En foredragsforening blev stiftet den 9. december.

Billede af Maugstrup Kirke fra 1937. Bemærk skorstenen på Sakristiet.
Den blev af provsten beordret nedrevet under et kirkesyn i første halvdel af 1950erne -
til stor forfærdelse for sognepræsten.

1939

Dette år blev et skæbneår i verdenshistorien. Efter en lang ødelæggende nervekrig, som fulgte efter besættelsen af hele Tjekkoslovakiet brød krigen ud på spørgsmålet Danzig.

England havde garanteret hjælp til Polen i tilfælde af uprovokeret angreb, og da Tyskland begyndte et angreb på Polen, erklærede Frankrig og England krig den 3. september.

Hermed begyndte den anden store verdenskrig i dette århundrede. Alle anede, at det, som nu var begyndt, ville udvide sig mere og mere til det spændte over hele jordkloden. Et kæmpe opgør mellem to ideologier, den liberale og den totalitære. Polen var hurtig nedkæmpet, og derefter indtrådte en slags stilstand i krigen. I de sidste af årets måneder var der indkvartering i sognet.

Det åndelige liv fortsatte sin gang. Der holdtes møder for de gamle en gang om måneden i Simmersted, og det viste sig at falde i god jord. KFUM+K holdt en del møder.

Foredragsforeningen havde en glansperiode. En række fremragende talere samlede mange mennesker i gymnastiksalen. Desværre ville dem fra Simmersted ikke komme herover. Endnu har de ingen sal i Simmersted at samles i.

1940

1940 blev et skæbneår i Danmarks Historie, idet landet blev besat af den tyske værnemagt. Vinteren 1939-40 var frygtelig streng. Ikke engang de ældste i sognet kunne erindre en lignende vinterkulde.

Dammen i præstegårdshaven var ikke optøet fra først i december til sidst i marts. Kirkegangen led en del derunder. En spærreballon drev omkring 1. april ind i sognet. Få dage efter - den 9. april oplevede Danmark den store skelsættende begivenhed.

I stort tal strømmede sognets beboere til gudstjeneste hele sommeren igennem. Først sidst på året sløjede kirkegangen af. Nu var de nye forhold blevet dagligdags, og den gamle slendrian vendte tilbage.

Dog må vi ikke klage. Der er en fast stab, som går i kirke 1-2-3 gange månedlig.

Der oprettedes et Dansk-Samfund for Maugstrup Sogn, som hurtigt tog over fra foredragsforeningen. Samfundet deltes i to afdelinger, en for Maugstrup og en for Simmersted, som nu fik sin længe ønskede gymnastiksal.

Oprettelse af D.S. var en følge af den nationale bevægelse, som gik over landet. Der holdtes en række KFUM møder i Maugstrup gymnastiksal. Sy møderne gik sin gang, ligeså samtale-møderne, møderne for de gamle i Simmersted og børnegudstjenesterne. Den årlige basar til fordel for D.M.S. og kirkens udsmykning afholdtes som sædvanlig.

1941

Vinteren blev lige så hård som foregående år. Det var som at læse om vinteren i Svenskekrigens dage. Mange taler om, at det er guds vilje, at naturen viser tænder, når mennesker ødelægger hinanden i krig.

I Haderslev kørte man med vand i gaderne, da alle vandrør var frosne.

Det blev slemt i mange hjem, da det kniber med brændsel.

Den tyske besættelse er nu en gammel sag. Hvor længe, ak hvor længe?

Indstillingen overfor besættelsen er meget forskellig her i sognet. Alle anskuelser er repræsenteret fra forbitrelse over ligegyldighed til veltilfredshed. Overmåde mange glæder sig over de gode priser på landbrugsvarer, hvis dette blot kunne vare ved, så er (man) enkelte i stand til at se stort på, hvem der regerer Danmark: "Hellere Hitler end Stauning"!

Sekterne arbejder ihærdigt for at overbevise folk, om at vi lever i de sidste tider. Navnlig er "Ny Verden" alias international bibelstudium, energiske. Dog uden held her i sognet. Åndslivet fortsatte i sit normale gænge trods krigen. Alle undredes over, at vi kunne fortsætte næsten som, der ingen krig var. Det kneb dog med brændsel til salene. Kirkegangen var omkring det normale. Samtalemøder, børnegudstjenester, sy møder, møder for de gamle i Simmersted, samt folkelige og nationale møder, afholdtes med sædvanlig tilslutning, ligeså basaren. Kirkebladet er faldet i god jord. Her i sognet har vi næppe set en tysk soldat. Det ventede store kirkebesøg udeblev. Tidens begivenheder er ikke blevet anledning til omvendelse. Al mulig og umulig lystighed fortsætter, som om intet var hændt. Den folkelige vækkelse sætter kun svage spor her i sognet. De nationale møder er godt besøgt. En studiekreds over nationale emner er blevet oprettet. Det kirkelige liv hæmmes af den strenge vinter. Men i det hele og store gik alt sin normale gang som før krigen.

1942

Atter en streng vinter, og atter et krigsår. Ved årets slutning stod de tyske hære ved Volga og Ægypten, ved Atlanterhavet og ved det nordlige Ishav. Og Japanerne bemægtigede sig De Ostindiske Øer og truede Australien. Aldrig har verden set så gigantisk en krig.

Danmarks navn nævnes næppe meget i den store verden. Vi indtager en særstilling blandt de besatte lande. I det store og hele er der ro i landet. Dog hører man jævnligt om sabotage, men i aviserne står der ingenting. Mange mener at regeringen er for eftergivende.

Det kirkelige og folkelige arbejde fortsætter uforandret.

1943

Et krigsår som det foregående. Tyskerne hersker i landet og er herrer. Aviserne er yderst indholdsløse. De må ikke skrive andet end hvad der passer tyskerne, og det vil de fleste meget nødig. Alle hører radio fra London, og den tror de fleste på. Direkte mærker vi ikke meget til krig. Tyske soldater ses sjældent her i sognet, men i byerne vrimler det med grønne uniformer. Åndslivet kunne fortsætte uforandret.

1944

Nu begynder de fleste at kunne se, hvor det ender henne. Vognen hælder og propagandaen fra Førerhovedkvarteret kan ikke rette den op. Store mængder af dansk arbejdskraft, anvendes nu af tyskerne til bygning af fæstningsværker. Der lægges en linje over ved Vojens.

Gymnastiksalen er belagt med arbejdere fra København. Det er et slemt leben. Der bor også arbejdere i konfirmandstuen. Vi undrer os alle over, at forholdene i vort sogn ikke er værre, end de er.

Tobaksmangelen føles næsten hårdest.

Sabotage, arrestationer og henrettelser hører til det dagligdags rundt omkring os.

1945

Så kom det nye år med fred og befrielse. Den sidste måned før kapitulationen medførte den begivenhed for Maugstrup Sogn. Men først skal berettes en begivenhed fra forrige år, som satte dybt spor, og faktisk fik stemningen i sognet til at vende sig fra aversion til forbitrelse. Det var en arrestation. Pastor Quistgaard fra Vedsted talte her ved kongens fødselsdag. Dagen efter blev han arresteret her i præstegården, medens vi sad ved morgenmåltidet. Man fik herved et indblik i Gestapos brutalitet. Det var storstikkeren "snogen" der optrådte med pistol i frakkelommen efter amerikansk gangstermetode. Det virkede ganske chokerende, først i præstegården, derefter i sognet. Pastor Quistgaard førtes først til Kolding, hvor han sad en måned, og derefter til interneringslejren i Frøslev, hvor han sad til kapitulationen.

I april 1945 fik vi indkvartering i de fleste hjem i sognet. Det var en divisionsstab ved infanteriet. En general Von Fabrice boede hos rentier Peter Mikkelsen, Maugstrup. Desuden var her oberster og kaptajner og mange andre høje officerer. I præstegården boede der soldater både i gæsteværelset, i konfirmandstuen og ovenpå. Her var stort oplag af radio og telefonremedier og to kontorer. Folkene var meget flinke, hvilket egentlig var en fare, da det ikke var let at vise "kold skulder". Faktisk sad familien og drak kaffe med dem, hvilket adskillige nu bagefter er fortrydelige over. Man var klar over, at divisionens anbringelse i Sønderjylland betød, at man ventede krigens forlæggelse hertil, hvilket voldte megen ængstelse. Selv de mest optimistiske frygtede nu krigen, eftersom de allierede hære kæmpede sig frem i Vesttyskland.

Mange indrettede beskyttelsesrum, og der blev holdt sanitetsøvelse nogle gange, og instruktion i såredes behandling. En stor lettelse betød det, da der meldtes om Hitlers død. Og dog alligevel. Krigen fortsatte, og vilde rygter gik om, at der allerede kæmpedes i Sydslesvig, ja endog på denne side af grænsen. Men så kom - faktisk som en vældig overraskelse - 5. maj med den betingelsesløse kapitulation, som det stolte England ubønhørligt havde forlangt, i erkendelse af at nazismen måtte udryddes i bund og grund. Virkningen på de tyske soldater var forskellig. De ivrige nazister ville ikke tro det, de øvrige var tilfredse, men tydeligt ængstelige ved tanken om fremtiden. Flagene gik til tops overalt i sognet, undtaget hos dem, der aldrig har haft flagstang, og dem der mistede den i disse dage. Et enkelt sted blev der malet hagekors på muren, men der skete heldigvis ingen overlast ellers, skønt der forinden var hørt mange trusler. Der er sagte hvisket om en stikkersag, men det turde være fantasi. Ingen af sognets folk har været arresteret under besættelsen.

Man ventede nu på englænderne i adskillige dage, og omsider kom de. Nørregade var stopfuld af mennesker, så tropperne måtte gøre holdt gang på gang. Jubelen var umådelig, glæden overvældende. I denne tid trak så de tyske tropper hjemad. Ynkkelige var de at se på. De traskede af sted og slæbte alt mulig med sig tilsyneladende uden at ane, at alt vilde blive taget fra dem ved grænsen.

Første søndag efter kapitulationen holdtes takkegudstjeneste i kirken under stor deltagelse. Glædens tid er kun kort. Ganske uventet opstod en hidtil ukendt panik i sognet, og lignende i mange andre sogne. Det var som om et gennem flere års indestængt had, nu måtte have udløsning, og havde man ingen skyldige fandtes syndebukken. Allerede samme dag, tropperne drog fra byen, gik det galt, da de stedlige "frihedskæmpere", mødt op for at registrere tyskernes efterladenskaber. Folk blev vrede og gale. De ville have lov til at beholde det hele. Men hvor noget var efterladt, undte man ikke de andre noget, og således opstod en ubeskrivelig panik, der jo i første omgang vendte sig mod "frihedskæmperen", som meget hurtigt mistede populariteten alle vegne. Der opstod en alles krig mod alle, og det holdt sig året ud.

Pardon og overbærenhed blev ukendt begreber. Dog kom det ikke til personers overlast i korporlig forstand. Udrensningssmanien fejrede uhyggelige triumfer. Skikkelige folk, hvis horisont og interesse aldrig har gået uden for byen, blev stemplet som "tysker", og det blev de naturligvis vrede over.

Ved alle generalforsamlinger var der panik. Ingen af de gamle duede mere, og særlig vrede var man på dem, der holdt igen, de var også "tyskere". Gamle venskaber gik sig en tur. Enhver udtalelse blev udlagt i værste betydning og fordrejedes mest mulig. At de åndelige forhold led herunder er klart. Dog gik alt den normale gang i det ydre, med gudstjenester og møder. Et stort lyspunkt i alt det bedrøvelige, var de store gaver, der blev givet til en mængde gode formål. Aldrig har offerviljen været større,

1946

Uroen fra forrige fortsatte i lange tider. Først mod årets slutning mærkedes en afslappelse.

Der skete et lærerskifte, som satte sindene stærkt i bevægelse, men omstændighederne skal ikke refereres her. Efter 26 års dygtigt arbejde forlod H. H. Møller, Maugstrup for at overtage et embede i Haderslev. For guds rige betød det et tab, idet lærer Møller havde gjort et stort arbejde på mange områder. I kirken var han en første klasses organist. I hjemmene betød han meget, idet han kunne tale guds ord, i sorg og glæde, og ved møder var han den fødte leder.

Som ung lærer ansattes J. O. Bay Østergaard, der hidtil havde været lærer i Manstrup ved Aggersund. Han overtog også kirkesangen og organisttjenesten. En begivenhed var det, at "den kristne medicinerkreds" besøgte Maugstrup på en Sønderjyllandstur i sommerferien. Der kom ca. 50 studenter. Heraf en del fra de øvrige nordiske lande. Der var en skøn fest i salen, og selv holdt studenterne andagt i kirken.

1947

Præstegårdshaven istandsattes af have-selskabets "flyvende korps". I arkivet findes tegninger udført i denne anledning. Disse vil kunne give en "have-interesseret-eftertids" indblik i, hvorledes en præstegårdshave så ud indtil 1947, og hvorledes man ville have den til at se ud i fremtiden. Alt hvad der hed gange ophævedes, undtagen en rundgang i den såkaldte "overhave" vest for dammen med øen. En kæmpe blodbøg fældes, da den tog alt lyset fra sydvest. Ligeså en lind på gårdspladsen.

Meningen med aktionen var at gøre det overkommeligt at holde haven. Desværre gik næsten alle nye bøgetræer, der blev plantet under træerne i havens udkant ud, på grund af tørke. Dog ikke de nye bøgehække i gården. Sognet reagerede ret kritisk på foretagendet, der kostede 10.000,00 kr. især fordi arbejdet gik sendrægtigt. Det udførtes af unge under forsorg, som således søgtes rehabiliteret. Et tidens tegn var, at det kneb for præsten at få lov til at beholde træet til opvarmning af præstegården. Alt brænde var efterspurgt endnu i dette år. Under krigen fik hver familie tildelt et antal rummeter træ, og det var efterspurgt. På den sorte børs kostede en rummeter bøgetræ op til 50 kr. Der var tvangshugst i alle skove. Angående haven: dammen blev tørlagt og rensset. Det skete manuelt med skovl og trillebør. Det viste sig, at der var stiv ler overalt i bunden af graven. Der fandtes mur og trærester udenom øen. Nogle afrådnede firkantede egepæle, som må være brorester, formentlig fra den tid, da anlægget stod. Der tales jo om en vindebro i forbindelse med opførelsen af boet efter P. Wandal, 1661. Museumsinspektør Neumann, Haderslev gravede lidt derude og var så heldig i bunden af graven at finde et kar med tre ben, som kunne lignedes med fund fra Hansborg - altså i 1550, hvor alt tyder på, at anlægget er blevet til. Øen kaldes Kongholm, og der tales om et kongshus. Det må antages, at det har været Kong Frederik d. 2. jagthus eller lystgård. Fra den nedlagte amtsbane kunne erhverves en smuk sandsten, hvori er hugget ordet "Kongholm". Denne stenbænk vil formentlig kunne få lov at stå på øen alle dage, uanset om stedet i kommende tider vil være præstens bolig. På øen står også en møllesten, som skal stamme fra Aller Mølle. Uden om denne var der et rundt "lysthus" af træ, nedtaget dette år. Kongen døde dette år. Man husker sidste kongemodtagelse i Haderslev. Alt og alle - undtagen tyskere - var på benene, alle institutioner var repræsenteret. Stemningen ubeskrivelig bevæget. Interessant for psykologisk interesserede og for dem, der har lært, at i England har man to religioner - den ene er kongedyrkelsen. Man troede, det var overstået i Danmark. Kongedømmet har under krigen bevist sit nytte som samlingsmærke.

1948

Der er ikke megen forskel, fra år til år på embedets gang, og næppe meget der kan interessere eftertiden. De samme gudstjenester og de samme møder, og de samme deltagere. Det kirkelige bliver en interesse for nogle, som det at samle på frimærker for andre. Dog er alle stadig medlemmer af folkekirken, alle bliver døbt, konfirmeret og begravet ved kirkelig formidling. Enkelte bliver borgerlig viet, med påstande om, at det er for dyrt, at blive kirkelig viet. Så vidt vides går ingen til kirke udensogns. Man mærker ingen trang til stram præsteordning her i sognet. Forgængeren var straft præst for præsten i Vedsted. Alle døve er for husbesøg, og alle får mindst et besøg årligt - med undtagelser måske.

1949

Hvert år, omtrent, anskaffes et eller andet til kirken, af et beløb fra overskuddet ved den årlige basar. Et år var det løberne, der dækker hele kirkegulvet, et andet år var det et par brudestole, (hidtil lånte man et par hos læreren). I 1942 erhvervedes kirkeskibet på købestævnet i Fredericia. Det skal være en nøjagtig kopi af fuldriggeren "Preussen", den eneste femmastede af slagsen, søsat i 1902. At originalen altså var tysk, har man ikke udbasuneret i sognet. I 1943 anskaffedes dåbskanden efter tegning af boghandler Johs. Nielsen, Haderslev. Vi har også fået indført særkalke, ligeledes finansieret af "basaren".

1950

Præstegårdens bygninger er en del forfaldne. Udlængen mod øst forsvandt vist i 1923. Nordlængen står stadig, men benyttes ikke meget. Desværre har den zinktag, ellers vilde det være en smuk bygning. Stuehuset er ret pænt fra gårdsiden, men ikke fra havesiden, og syd gavlen virker fattig. I 1937 var eneste bekvemmelighed ud over det nødvendige, elektrisk lys. Der var to brønde med pumper - i gården og i haven, (i sin tid i stalden). Kloakeringen var så primitiv, at brønden i gården måtte opgives, da den lige forbi forureningen. Et stort plus var, at der kom vandværk i byen. Indvendig var alt primitiv, med kakkelovn og komfur for brænde. Ingen kælder. Efterhånden er tilstanden blevet bedre. Der er indrettet badeværelse. Kaliofere-opvarmning. Havedør i syd gavlen og nyt tag af tegl i stedet for det gamle af cementsten.

1951

I dette år fik man besøg af kirkeministeriets præstegårdsudvalg i anledning af loven om udstykning af de sønderjyske præstegårds jorder. Leder: Departementschef Detlefsen. Hidtil har vi kunnet glæde os over store indtægter af jorden, men det må nok få en ende. 107 ha. Har i mange år været embedets besiddelse, tidligere meget mere efter - efter sigende. Vi har ca. 10 forpagtere, gårdmændene i flertal, da her kun er få husmænd. Stemningen har været for at beholde jorden, undtagen blandt dem, der hævder, at man ikke kan se på skatte-listerne, at nogle har ekstra indtægter af præstegårdsjord. Tidligere var stemningen i sammenslutningen af Sdj. Menighedsråd altid den samme. Det blev lovet ved genforeningen, at man måtte beholde præstegårdsjorderne, og sådan skal det fortsætte. Ellers processer man. Men de sidste år er meningerne delte, der er folk, der er valgt ind i menighedsrådene, for at fremme et udsalg. Men det vil sige, kirkeministeriet - gør det på den måde, at man først henvender sig til medgørlige menighedsråd - sidst til de mindst medgørlige. De første er faldet til føje - sådan også her.

Uden stærk opposition og uden begejstring, fik man følgende ordning: Embedet beholder ca. 20 ha. agerjord, (som der eventuelt bygges gård på), skov, plantage, præstegårdstoft og haven. Resten afstås på fastsatte betingelser. Endvidere fik man 4 års respit til afviklingen. Sådan får "Folkesjælen" sin vilje.

Men syd for grænsen ligger alle præstegårdsjorder uantastede - trods nazismen!!

Hvad ellers ud over det sædvanlige? At vi fik en ny lærer og kirkesanger i stedet for lærer Østergård.

Nemlig J.J. Mathiesen, der er født her i sognet. Søn af bagermester Mathiesen. Han har hidtil været lærer i Sydslesvig. Vi venter os meget af ham.

1952

Tiderne bedrer sig mere og mere. Folk får efterhånden noget for deres arbejde. Tidligere var det ganske uanstændigt, men der var næppe råd til mere. I 1937 fik man en udmærket husmedhjælper for 25 kr. pr. måned, og ganske vist fik man mere for 25 kr. dengang end i dag, men det var dog usselt.

Ungdommens velfærd var helt afhængig af hjemmets formåen. Tjenestemandslønninger var helt til slutning af 40erne præget af krigstidens nødvendige tilbageholdenhed, men nu er det slut! Danmarks lærerforening stiller krav og præsternes løn forbedres i læ heraf. Det er således, at præster kan jo ikke strejke. De bedrende levevilkår viser sig på mange måder. Der kloakeres, der kommer gadelys, der asfalteres, der anskaffes traktorer for hestekraft. Flere og flere får bil, telefon bliver almindelig foreteelse.

Plantage stenen fundet på Toftegårds marker (Christian Thomsen) i Maugstrup i 1955.

Den blev transporteret til præstegården, hvor sognepræst Ernst Dalberg udførte stenhuggerarbejdet over sommeren.

Da arbejdet var udført, blev stenen ført til den plads i plantagen, hvor den står endnu.

Flytningen blev foretaget af tømrermester Sigurd Sørensen, gdr. Christian Thomsen, sognepræst Ernst Dalberg og medhjælper Johannes Andersen

Maugstrup Menighedsråd lod stenen restaurere i 2015, så den nu fremstår med tydelig inskription.

1953

Man drøfter "Kirken" ikke i betydningen de helliges samfund - det går sin regelmæssige gang. Mærkværdig, regelmæssig! Men kirken i betydningen kirkebygning. Ideen stammer fra Pastor Ålholm, Vojens. Der bør restaureres. Kirken er tætpakket med stole også i koret, stammede fra forrige århundrede med agestol stil. Der skulle være plads til "alle". Pinsedag 1938 var virkelig alle pladser besat! Men det var også den eneste gang, bortset fra begravelser. I nyere tid altså. Koret bør ryddes, gipsloftet fjernes, orglet tages ned på gulvet, idet pulpituret fjernes. Der er dog ikke megen jordbund for disse tanker. Alt skal have sin tid. Provsten prøver, når han er her, at overbevise menighedsrådet om, at der bør restaureres, og han fremhæver gerne Hoptrup som et lysende eksempel. Provstens kirke er blevet sat fint i stand i denne provsts tid. Det tjener ham til ære, at han ikke tragter efter popularitet, men efter at få alt i orden. Nogle ærer ham.

Maleri af Maugstrup Præstegård. Malet af Ernst Dalberg i 1950erne.
(Maleriet er i familiens eje)

1954

Et ti års minde kunne måske have interesse for senere tider, ligesom det er interessant for os at høre om 1864 o. lign. Det var en skøn sommerdag, man hørte en usædvanlig brummen. Det var en luftflåde af Royal Air Force, der fløj over just her. Så højt at maskinerne syntes at flyve langsomt. De kom tilbage et par timer senere, og nu lød der skud deroppe. Det var et luft-slag, der forløb hen over landet. Der lød et brag, da en maskine blev knust et sted mod vest - det var i Jegerup. Man så lavt over horisonten noget falde ned. Tilbage blev en røg, den holdt sig sammesteds et kvarters tid. Det forlød, at det var en tysk maskine, og at piloten, som reddede sig, fordømte alt hvad der hed krig. Hvad var sket den dag. Det var det berømte angreb på Peenemünde, som måske blev afgørende for krigens forløb, idet man her havde forsøg med nye våben. En anden episode kommer man til at tænke på. Det var april 1945, at man stod i overhaven og så på et luftangreb over Vojens, ved højlys dag. En enkelt maskine. Den dykkede ned og skød med maskingevær. Taget på banegården blev gennemhullet, og en soldat faldt død om - en dyrlæge siger han faldt død om med et projektil lodret gennem sig. Menneskeliv betyder ikke meget mod slutningen af en krig. " Er kommet wieder", sagde en tysk soldat, der stod ved siden af deroppe i overhaven, og ganske rigtig. Den slog en stor bue skråt opad, og så gav det en salve mere. Og man stod bare og så på det uden nogen anfægtelse. Nu - 1954 - der er for længst ro i lejren. Fjenden af i går, bliver vennen i dag, siger man. Fjenden i dag er det kommunistiske Rusland og ikke Tyskland. Mange tror på en ny krig mellem øst og vest. Måske kommer den.

1955

Hvad ved vi om vore forgængere? Denne bog optegner en del om præster, hvad med degnene? I dette år fik jeg klarhed over, at man fra 1861-77 havde en betydelig og kendt degn her ved navn P.H. Beck. Han udgav 1858 en børnebog, nærmest til skolebrug på 59 sider. Sammen med en anden lærer L. Laursen, Haderslev. "Dansk Læsebog" for almueskolernes øverste klasser, 328 sider. Endvidere, "Praktisk regnebog" for borger og almueskolernes elementære og mellemklasser. Materialer til hovedregningsøvelser (1864) "ABC" eller "Dansk læsebog for børn". "Ny samling af anekdoter og humoristiske fortællinger".

Som degn her udgav han et lignende arbejde om originaler, især præster og degne, udgivet af boghandler H. Lauridsen, Haderslev. Angående denne sidste bog huskede de ældste i Maugstrup ca. 1940, at han kom i forlegenhed og måtte tage sin afsked. Bogen blev konfiskeret af myndighederne, da historien fandtes krænkende for gejstligheden. En af dem fortalte om præsten i Skrydstrup. Da han på prædikestolen sagde: "Herren være med alle bønder i Skrydstrup, særlig ham der gav mig tag til en ny lade"! Efter 1864 havde han det ondt, som man kan forstå efter de politiske forhold. Han hørte til dem, der ikke kunne bevæge sig til at drage mod nord". Dannevirke" skrev ved hans død: Den 12 juli døde degn og skoleholder P.H. Beck i Maugstrup. Han var født i Jernhyt i Hammelev sogn og virkede som lærer i forskellige egne af Sønderjylland, især i byen Haderslev, indtil han endelig forflyttedes til Maugstrup, hvor han døde. I vide kredse har Beck gjort sig hæderlig bekendt ved flere fortrinlige skolebøger. Nogle har været autoriserede til brug i nordslesvigske skoler, ligesom han har indlagt sig fortjeneste ved sin vækkende og dannende indflydelse på mange af egnens yngre lærerkræfter. I den snævrere kreds, der kendte ham nøjere, vil han altid mindes som en trofast og munter ven, og behagelig kammerat og en altid hjælpsom og imødekommende nabo.

Han havde fortjent at indtage en langt betydeligere plads i vort skolevæsen, end han gjorde, og han ragede langt op over det lavmål af kundskaber og dannelser, som synes at skulle blive almindeligt under det nuværende regimente, hvor tysk og militærmusik hæves til hovedfag. Men hans avancement var naturligvis standset med 1864.

Han bevarede lige til det sidste, en aldrig svækket kærlighed til sit fædreland og modersmål, og tjente kun med modvilje de nye magthavere. (citat slut) - En af mange tragedier i grænselandet.

Hans gravsten findes endnu på kirkegården; men næppe på det sted, hvor han er begravet.

1956

I dette år rejste lærer Mathiesen, hvorefter man - for at spare - overlod det til præsten, at bede indgang- og udgangsbøn. Man får ikke tak for sligt, og det var måske en fejl, at et nyvalg af kirkesanger ikke blev fremtunget, ved at nægte at fungere på den måde. Men man vil jo nødig være upopulær. En præst er jo i et og alt prisgivet menneskes forgoftbefindende. Bare de bliver væk fra kirken, er det sket. Forflyttet kan man jo ikke blive, hvis man ikke forstår at "samle folk". Mærkeligt at tænke på, at ansvaret for kirkens ve og vel lægges på præsten, men magt har han ingen af. Kollegial støtte skal han ikke vente. Den enkelte må se at finde en modus vivendi. "Min søn, vil du i verden frem så buk". Man må ikke klage, når man har en menighed af gennemsnit størrelse, og kan komme ind ad alle døre. Men meget må man sig gefalde, som det hedder på "sønderjysk". Fra den tyske tid er man vant til at være på vagt overfor embedsmænd. Det bør man tænke på, når der kommer en, som f. eks. hvis der mangler et nødvendigt papir i forbindelse med bryllup eller begravelse! Nogle kan eller vil ikke forstå, at papirerne nødvendigvis må være i orden. Og så går det løs.

1957

Nu endelig lysner det med kirkens restaurering. Man glæder sig at se alt det væk, som kirken blev mishandlet med i sidste århundredes sidste halvdel. Især gipsloftet og stolegavlne og cementfliserne. Men hvor langt når vi? Og hvad vil nationalmuseet? De er slet ikke så ivrig efter at føre tilbage til den oprindelig skikkelse som førhen, hører man. Fra den side ønskes kun bevaret det, der er i dag, uanset om vi finder det grimt. Hvordan skal det gå med de kirkelige funktioner i denne tid.

Gudstjenesterne holdes i skolerne, bryllupper og begravelser i Jegerup kirke - en gammel forbindelse genoptages. Restaureringen begyndte for fuld kraft med ud rydning af alt, hvad flyttes kunne.

Pulpituret forsvandt for stedse. Himlen over prædikestolen ligeså, men længe efter spurgte man, om det nu også var rigtigt, da der jo ikke kom en anden i stedet for. Bænkenes gavle ville nogle af menighedsrådet beholde, hvorfor det kom til en hård strid, før det lykkedes at få dem væk.

Restaureringen blev præget af megen uenighed, og man tænker ikke på det med glæde. Ca. 70.000 kr. lød det første nedskårne budget på, men det kan ikke holde. Noget af det første, der anskaffedes var 50 løse

stole, som anbragtes på præstegårdens loft. Ingen var spurgt om dette antal og knap nok om, hvilken stol det skulle være. Arkitektens tanke var nok, at til sidst skal der spares på dette område. Her blev ikke sparet. Der blev fundet 12 mønter under harpningen.

Maugstrup Præstegård 1957. Bemærk køkkenhaverne både mod syd og øst.

1958

Det varede længe med den restaurering. Noget sensationelt fund blev desværre ikke gjort. Man fandt rester af et murstensmuret alter under det nuværende. Og kalkmalerier, som tidligere har været fremdraget, og er beskrevet i denne bog før. Apostlene i legemsskikkelser hele vejen skibet rundt og nedenunder samme vej, en bort med trosbekendelsen malet i - højst ejendommeligt. Der var også spor af ældre bemaling, endda hen over den tilmurede kvindedør, men ingen interesse fra nationalmuseet, kun et indvielseskors på nordvæggen er bevaret.

I våbenhuset fandtes under gulvet i syd østre hjørne et rum formentlig beregnet til kalk. Der var mange ophold under arbejdet, undertiden i flere måneder, men sådan er det altid ved den slags arbejder. Endelig var man færdig, og hvorledes det endelige resultat blev, er vel overflødig at beskrive, da vi jo har fotografier i vore dage.

Biskoppen foretog indvielsen, og alt vendte langsomt tilbage igen til det sædvanlige.

Kirken er langt smukkere en før. Især er det godt at koret er blevet ryddet for stolestader. Hvad der ikke nåedes var: Et nyt orgel, fjernelsen af toiletbygningen og fjernelsen af cementsten på våbenhusets sydside. Et godt forslag om at gøre som i Nustrup, indrette ligkapel i tårnet, kunne ikke gennemføres. Hvem skal bestemme hvad? Det spørgsmål bliver hængende efter sådan en restaurering.

At folk, der ingen forstand har på det, skal, kan betvivles, men er det sagkundskaben, kan man med rette spørge, hvad så tidligere, da menigmand næppe blev spurgt, og der kunne gennemføres ting, som dem mellem 1850-1900? Det er ikke så let at afgøre.

1959

I det lange løb lod det sig altså ikke gøre at beholde præstegårdsjorderne. "En sekulariseret regering vil altid, før eller siden tage kirkens ejendom", siger præsten i Vojens. Der nedsattes et udvalg med en repræsentant for menighedsrådet til at fordele den rare jord.

Resultatet blev altså, tre nye husmandssteder og en forpagtergård. Det var naturligvis besværligt at nå frem til et resultat, men ifølge avisreferater blev det godt. Ingen begræd den udplyndring.

Historien skrives altid af de sejrende. Men man forstår den tavse afmægtige harme, der greb de besiddende ved reformationen, ifl. Skibby - krøniken.

Men hvorfor gøre et dårligt indtryk ved sine udgydelser, når de dog er nytteløse, og ikke bliver forstået.

En lille episode skal dog ikke gå i glemmebogen. Da menighedsrådet var indkaldt til underskrivelse på Maugstrup Kro i nærværelse af noget så fornemt som en fhv. Landstingsmand, påtalte formanden for menighedsrådet, at halvdelen af præstegårdstøften var tænkt frataget embedet. Iflg. Den i sin tid oprettede kontrakt med kirkeministeriet, skulle hele toften forblive uberørt. Da man fastholdt dette punkt, nægtede såvel formand som næstformand at underskrive, men det medlem af rådet, som havde deltaget i forhandlingerne gjorde det! Formentlig på rådets vegne. Senere skrev formanden til kirkeministeriet og gjorde opmærksom på sagen, hvorefter dette meddelte at udstykningsplanen var godkendt i et og alt! Dette kan kun forklares på den måde, at et ministerium ikke er forpligtet til at holde sit løfte. Eller måske, at man rolig kan risikere at bryde sit ord, da dog ingen vil lægge sag an mod et ministerium i en sådan sag, hvor ingen personlig lider tab. Den ofte drøftede mulighed, at et menighedsråd sagsøger et ministerium når det beslaglægger jorderne - er ren teoretisk, fordi: Pengene til at føre sag for skal tages af en kasse, som myndighederne kan lukke, just sådan. Nej, vil en regering have jord, så får den det! Der er intet at gøre. Nogle mente at vi burde have bygget forpagtergården her i byen, men måske er det klogest som sket, fordi al jord erfaringsmæssigt opluges af bebyggelse nær byer. Vi fik en smuk forpagtergård og tre nye husmandssteder. Sådan set kan man jo kun glæde sig over de nye kønne hjem.

1960

Hvad er værd at nedskrive, og hvad bør forties? En forgænger filosoferer derover og mener at mange "historier" bør gå i graven, og har måske tænkt på P. Rhode og alt det han bragte til torvs, og på noget, som også en anden har hørt fortalt. F.eks. hvorledes det gik til at kroen fik en ny lade, eller da Frederik d. 7. besøgte egnen 1854!

Men her er en episode, som viser, hvad nidkærhed for arkivalier kan resultere i. For nogle år siden indfandt sig her en "landinspektør", som bad om at låne det gamle udstykningskort fra ca. 1780, som af sognerådet var deponeret i præstegården. Det blev i sin fundet hos familie efter kommunalmand. Jeg fik at vide, at det ikke måtte lånes ud, men ovennævnte havde indhentet tilladelse, sagde han, og det passede. Jeg udbad mig en skrivelse, hvori der stod skrevet, at kortet ville blive tilbageleveret efter brugen. Der gik så et år, hvorefter jeg bad ham snarest tilbagelevere. Han svarede, at han syntes vi skulle redde det gamle kort, som han havde ladet istandsætte, ved at overdrage til arkivet. Derefter en længere korrespondance, som endte med vrede ord, fordi jeg havde beskyldt ham for i sin tid, bare at have været ude efter kortet, hvad der var bare opspind og løgn! Han havde nu indhentet sognerådets tilladelse til at overdrage til arkivering, hvilket godt nok stemte! Den omtalte skrivelser mening var kun, at man skulle kunne se, hvor kortet var blevet af. Tilfældet er interessant. Ligesom et på foregående side. Er resultatet godt, kan der ses stort på udholdenhed, når man ikke selv har fortjeneste derved. Det eneste jeg kunne opnå var, at det omtalte storartede kort, blev overført fra København til landsarkivet i Aabenraa - efter at man havde givet et vink om, hvad der var sket.

1961

De kirkelige forhold ændrer sig ikke meget. Dog ser det desværre ud til, at nogle familie, som før restaureringen kom i kirke nu og da, ikke kommer mere. Det er de samme ca. 50-60 familier, der går igen ved gudstjenester, som ved møder. Ungdomsmøder er forlagt til skolen og holdes sammen med læreren.

1962

Der blev anlagt parkeringsplads øst for kirken. Forud var gået talrige overvejelser og møder. Pladsen har hidtil været have og tilhørt købmand, Jørgen Iversen. Man byttede med "Brudepladsen", et begreb, som nu vil forsvinde, idet pladsen nordøst for kirken før har tilhørt kirken helt op til huset, og det man især tænkte på i forbindelse med denne plads var, at her holdt vognen med brudeparret.

Vognene holdt i ældre tid i kroen - kgl. priv. landevejskro. Vejen gik over kroens gårdsplads, idet udlængerne lå vest for vejen. Blandt talrige ejere af denne, skal også have været den berømte Krüger fra Bevtøft. Det kostede ikke noget at holde ind ved gudstjenester, men værten så gerne at man tyede sig en lille en, som en mand fra Simmersted har fortalt. Det skete så efter gudstjenesten. Senere benyttedes præstegårdens stald, og det skete så sent, som under sidste krig 1940-45.

1963

For nogle år siden - før restaureringen, hændte der sig noget her, som kan godtgøre den påstand, at i det mindste, provster burde have et kursus på nationalmuseet i arkæologi o. lign. Provsten udsatte her ved kirkesyn skorstenen på sakristiet til nedrivning og ligeså en kakkellovnsplads i sakristiet til aflukning. Da så kirketjeneren var i gang med det sidst nævnte arbejde, fremkom ved første slag en figursten, som han fandt så interessant, at han tilkaldte undertegnede, der straks så, hvad det var, og derfor ringede til provsten og spurgte om, hvad vi skulle gøre. Denne blev ganske ude af sig selv og glemte aldrig, at man havde forskånet ham for at være skyld i, at en middelalderlig, helt bevaret kamin blev ødelagt.

Elna Møller fra nationalmuseet fandt fyrstedet under gulvet velbevaret, men lod det tildække "da det dog alle dage ville være en skidsamler". Som den nu står, var den i 1700 tallet, da der var skole her - sognets første formentlig. Den daværende degn skriver "at skolen i Maugstrup er bygget sammen med kirken". Det siger noget om modenhed ang. kirken. Ved samme lejlighed undersøgte et sted i muren til venstre for kaminen. Her har været et vindue, sandsynligvis lavet, da man fandt på at gøre sakristiet til skole. Det daværende vindue mod øst, var sikkert vindue dengang. Desværre var det så for hugget, at spor ikke kunne findes af oprindelig form for vindue. Så vi fik det nuværende alt for stor vindue. Sådant er nationalmuseet i vore dage, ikke efterlignende noget, man ikke ved hvorledes det har været. Både godt og ondt.

1964

Et minde år. 1864 et skæbneår! Her i præstegården må man dog have været godt tilfreds, efter som den daværende sognepræst var tysk orienteret - helt anderledes da han i 1850 måtte en tur til København og bede om "nåde". Sådant veksler det i et grænseland, hvad der får nogle til at glæde sig, får andre til at græde. Det eneste rigtige er frit løb over alle grænser, som det faktisk var i helstats tiden. I den retning går det i dag. Det gamle nationale had er svindende. Kun historisk oplyste føler noget særligt ved at tænke på 1864.

Man repeterede tilbagetoget fra Dannevirke og slaget ved Dybbøl m. m. - især blev fremdraget, at banen var gennemført fra Slesvig til Flensborg, men at en kunne bruge banen var ganske utænkeligt. Sprængningen af sejers-mindesmærket på Dybbøl Skanse repeteredes også, men så nær begivenhederne med oprørte følelser var man, at ingen avis skrev, at politiet let kunne have fundet ud af denne sag, hvis det havde villet. Det hele er jo beskrevet i Åbenrå Statsskoles årsskrift! Og man har talt med nogen, der siger, at de var med! Særlige begivenheder i 1964: Kirken blev sandblæst og malet - man venter, den nu kan stå pæn i 10 år.

Præstegårdsforpagteren døde (Peter Grau). Steffen Weber overtog bedriften.

Træsnit udført af Ernst Dalberg i 1950erne.
(i familiens eje)

1965

I fortsættelser af bemærkningerne til forrige år: Nationalpolitisk er der jo sket noget i den tid der gik. Men i den kommende tid vil Vesteuropas folk træde i stærkere forbindelse med hinanden - politisk, økonomisk osv. Men fortiden? 1943-47 var man patriotisk over alle bredder. Før den tid var mange optaget af Nazismen – under indtryk af 30ernes krisetider vel. Hitler ville jo gøre noget for bønderne!

Det må ikke være bagefter - og det er kun i en for menigmand, indtil videre utilgængelig bog som denne, man kan skrive det, at mange var inderst inde ikke utilfreds med 9. april. "Nu kan vi få noget for vores kram". Og vitterlig blev de følgende år gode for landbruget.

Det må dog endelig understreges, det var ikke alle der tænkte således. Men engang gjorde vi op, hvor mange der egentlig ville være her i byen, som tyskerne ville få besvær med, hvis de vandt krigen, og det blev kun et fåtal! Men måske en anden vil mene noget andet. "Hvad gør det, om vi bliver regeret fra København eller fra Berlin". Og "Nu kan præst og degn snart rejse nord på, hvor de hører hjemme", var replikken fra hin tid. Mange gik nådesløse omkring og gentog Hitlers slagord. Englænderne "som altid har snydt os", kunde være blevet hjemme, og russerne "de skal ha'" osv. Dog kølnede slaget i Haderslev (spadeslaget) noget på gemytterne, og alle glade perspektiver kunne ved "tysker" kaffeborde ende med et, "England ist doch lange nicht geschlagen". Omslaget kom 1943. Nu blev man mere forsigtig og elskværdig. Man kunne jo aldrig vide! Og danskerne fattede mod.

Det var interessant at følge dette omslag. I et grænseland har man sine meninger, men man skulle jo gerne i ethvert tilfælde kunne blive her, altså: forsigtigt! I 1945 var det danskernes tur, og desværre var nogle lige så nådesløse, som dem man var imod. De moderate havde det ikke godt. At holde igen i udrensingsprocessen, var et med at være "tysk". Ve de overvundne! De sejrende skriver historien.

Den bitre nød indtrådte hos mange, hvis fædre blev arresteret for samarbejde med tyskerne, (som den danske regering selv havde opfordret til - men måske nødtvunget). Ingen havde medlidenhed med disse tavse, der mistede deres forsørger for lange tider. Ca. 2000 blev straffet. Her i sognet kun to personer. Men hvad patriotisme angår, er linjerne klare: Hen mod et fælles Vesteuropa, og imod Rusland + kommunismen. Her er den nye front. Et nyt begreb: Venstreorientering sætter ind og arbejder især med at rejse en stemning imod USA. I Vesttyskland bliver man mere og mere fornuftig. Den gamle nationalisme trives ikke blandt ungdommen. Inden dette kapitel afsluttes, skal bemærkes, at nationale studiekredse holdtes i præstegården under hele krigen (og før). Disse betød meget for deltagerne. Her plejede man håbet om tysk patriotismes endelig død og undergang. Man havde også et "Dansk samfund". Åbenlyst "tysk" ville ingen stemples som! PS. At Tyskland aldrig mere skulle oprustes var en given - men hvad nu? Så hurtigt kan verdenssituationen vende. Man skal aldrig sige aldrig.

1966

Den gamle graver (Thomas Petersen) gik af efter mange års tro tjeneste. Bestillingen har været i slægtens eje i mange år. Den nye kirketjener - som han gerne vil kaldes - synes at være meget interesseret i gerningen. I fortsættelse af analyser over nationale følelser kunne passende gives en lignende med hensyn til de religiøse. Men det er vanskeligere, fordi mange ikke udtaler sig om disse.

Tilsyneladende er der ikke sket anden ændring, end at kirkebesøget i midten af 20erne (samtidig med radio-gudstjenestens komme) er gået ned. Halveret vistnok. De, der ikke går i kirke, kan godt betragte sig selv for "lige så gode kristne", som dem der gør det. Især da hvis disse sidste gør noget, som de førstnævnte aldrig vilde nedlade sig til. En almindelig foreteelse er tankegangen, at "man jo ikke behøver at være missionsk". Bag denne foreteelse synes at ligge respekt for "Missionen". Gør man meget ud af religionen, er man missionsmand. Grundtvigisme er en lettere form for religion - man tager det ikke så tungt og alvorligt. Andre former kendes næppe, undtagen "Jehovas Vidner", som gerne bliver afvist med, at man holder sig til sin barnetro, hvad man så siden mener dermed. Dybere overvejelser synes der ikke at ligge bag disse mærkværdige synspunkter. Naturligvis er det umuligt at finde en fællesnævner for det religiøse, så det dækker alle - undtagen, at alle i det ydre er medlemmer af folkekirken, bliver døbt, konfirmeret, måske viet og med sikkerhed begravet ved præstens mellemkomst. At Danskerne er et religiøst ret indifferenceret folk, bekræftes også her i sognet; men selvfølgelig har man kirke og alt hvad dertil hører. Det er hævet over alt diskussion, ligesom vej- og vandvæsen. Interessant er det, at præsten kan komme på besøg i alle hjem. Sådan har det været til denne dag. Præstebestilling er en anerkendt institution. Et forslag om lukning af kirken er utænkeligt. De der vil, skal kunne komme i kirke. Der er almindelig enighed om, at katolicismen er at tage afstand fra. Der var jo engang en Amerikansk præst, der blev spurgt om hans frihed ikke var meget begrænset, hvortil han svarede": Ak nej, blot jeg ikke kommer med noget nyt"! Noget lignende kan siges her, ingen nye tanker, melodier, præstedragter og skikke. Alt er

ved det gamle. På en vis måde i orden - kristendommen er den samme - kirken skal på det åndelige område afbilde det bestandige - så naturlovene ikke ændres. Men hvad om der kommer en dag, da der ingen kommer til gudstjeneste mere? Skylden vil være præstens, for han skal jo "samle folk". Han har ansvaret (men ikke magt). Og det finder man ikke i uorden. Heller ikke, at man selv bestemmer, hvem der skal være præst, uden at drage konsekvensen: At så må man også anerkende ham og "gå i kirke ved ham". Nej for det ville jo beskære ens frihed. Jo mere frihed den ene part får, des mindre den anden. Ergo: man må se at klare sig - man står ene - i praksis følger de fleste også i realiteten flertallet, som jo bestemmer alt i et demokratisk folk. Om nogle år er man en særting, hvis man er imod kvindelige præster. Hidtil har det været normalt. Men hvor vanskeligt det er at bestemme folks indstilling til religionen, ses af, at det altså kan lade sig gøre med noget nyt! Udlændinge forbavses over, hvor fine vore kirker og gårde er, og over, hvor lidt de bruges, og over at religionen ikke synes at betyde noget som helst i det daglige liv, og over at alle er medlemmer af folkekirken. Ingen kan få det til at rime.

1967

I fortsættelse af det foregående: Renlivet ateisme er repræsenteret af ganske enkelte, som er blottede for problemer "Hvis ikke det er, som det er, hvordan skulle det så være"! Overtroen findes i form af skikke, som overholdes: Ikke 13 til bords. Ikke giftes en mandag o. lign. Man kan træffe nogen, der har set spøgelser, og tror på varsler. Men det bliver sjældnere. Farlige former for overtro (ifl. Ditmarsken) er forsvundet, men det er ikke mange år siden, at der døde en mand her, der troede, at hans køer var blevet forgjort af onde øjne. Men man skal et slægtled længere tilbage for at træffe folk, der i en sådan anledning tog til en "klog mand" for at få hjælp.

Interessant er følgende, fortalt af en gammel mand, at der kom en fremmed til en kro. Det var i det hus, der ligger nærmest Thyras hul på nordre side af vejen. Han fik her fortalt, at ved midnatstid pløjede et genfærd på de syd-for-liggende marker og jamrede uafsladelig "Hjælp mig" han havde været "landmåler" (en mand der gerne ville stjæle en fure af naboens jord ved pløjning) og kunne ikke finde fred i sin grav. Den fremmede så ham og råbte: "A kan et hjælp dig, vor herre skal hjælp dig". Tak nu er du hjulpen, råbte spøgelseset og siden har ingen set det. Men sådan noget er jo nu umuliggjort at tale om.

Vi har fået mere orden på kirkegården. Man påtænker en regulering, men viger tilbage for den, på grund af rygter om panik i anden sogn, når en gang føres hen over en kær afdød. Vi regulerede i det små, ved at rette gange ud og dele gravsteder. Disse er beregnet til 8 grave. Alt for meget.

Der laves nyt kort og ny tal-betegnelse, samt dobbelt protokoller med nøje angivelser af hver grav m. m. Det hele lavedes af undertegnede for at spare kassen for en udgift på nogle tusinde kr. Man får ikke tak! Der blev også indført bestemte takster for leje af gravsteder. Før var det gratis. Gravstedet fulgte med gården. Det hele gik ganske glat. Ingen meldte sig ud af folkekirken, som man gerne truer med, når det er galt med et eller andet. Angående kirkegården. Den er der stadig.

1968

Strid om træerne. Nogle vil have dem alle væk. Andre vil have grenene af foroven eller forneden. Andre vil bevare så mange træer som muligt. Angående diget omkring kirkegården, er det en kamp, at få det stående uberørt. Lågen skal flyttes og gøres større. (En forgænger til den store låge står ved indkørslen ved Iver Friis' gård i Simmersted). At vi her har et enestående smukt dige og skønne indgange, synes folk ikke at kunne se. Forhåbentlig vil det i fremtiden være nogen, der kan hindre attentater på dette virkelige smukke værk, der har stået urørt i næsten 100 år.

En anden fredningssag er voldstedet her i præstegården. Alle voldsteder er jo fredede iflg. Lov af 1938. Men hvorledes med vandet i disse grave. Vandlovene skal være særdeles kategoriske. Engang under krigen forsvandt vandet i kirke-dammen i forbindelse med kloakering. Denne kloakering kunne ikke medtage de vestligste gårde i byen. I stedet for ledtes vandet ind i drænledning til dammen i haven, som derefter ødelagdes af stank og lav vand, og alle forsøg på at få en ændring har været forgæves. En sindrig plan gående ud på at lede 9/10 af vandet i en ledning gennem overhaven, og resten som rent vand i dammen, blev godkendt af lodsejerne, men nedstemt af menighedsrådet, der ikke ville ofre 3500 kr. derpå. Undertiden må vi lukke vinduerne for den mest afskyelige stank. Der er ikke at gøre.

En adskillelse af dræningsvand og kloakvand lader sig ikke foretage. En bortledning af vandet er umulig, da det tager vandet fra kommunens branddam, og dammen i haven er fredet med vand!

Ikoner som Dalberg hjembragte fra en rejse til Grækenland til udsmykning af kirken. Ikonerne er kopier (originaler må ikke udføres af landet). De er udført af Sofia Portalaki, som har diplom fra "Skolen for den skønne kunst" i Athen. Prisen for ikonerne var 4.550 drachmer; men da det var til en kirke i Danmark, kunne Dalberg forhandle prisen lidt ned. Der forelå et testamente fra 18. februar 1970 på 1.000 kr. til udsmykning af kirken efter sognepræstens bestemmelse. Derfor var Dalberg glad for at kunne foretage dette køb. Ikonerne pryder i dag Sakristiets øst mur.

1969

Hvad haven angår, kan fortsættes med, at der hvert år kommer nogen, der gerne vil se den. Flere gange folk fra Tyskland, bl.a. en mand, der kunne fortælle, at en doktor, som var søn af præsten her, tillige var arkæolog (det var ham, der gravede jættestuen ud i Vedsted) og han medtog til Tyskland en stensamling, som nu skulle være indlemmet i et museum i Hamborg. Jeg har forespurgt på et par museer der, men de kendte intet til sagen, og var ikke særlig indladende.

Haven gav nogle somre plads til nogle populære friluftsteater forestillinger. Det var de unge der spillede, "En søndag på Amager" f. eks. Der kom mange mennesker. Den årlige basar til fordel for hedninge missionen og kirkens udsmykning holdes, når vejret tillader det i haven. Ligeså St. Hansfest. Hvor skolebørnene virker med ved underholdningen, takket være et aldrig svigtende godt samarbejde med skolefolkene her i sognet. Et år var Biskoppen her, og da blev det alle tiders tordenvejr. Lyset gik ud i kirken, der var fuld af mennesker, så Biskoppen måtte have den syvarmede lysteage op på prædikestolen for at se! Bålet blev holdt trods styrtregn. Den aften glemmer man ikke.

1970

Samtalekredsen er stadig i funktion, med mig som leder. Der kommer ikke ret mange og altid de samme. Man gennemgår et kapitel af Det Nye testamente fortløbende. "Hjemlandstoner" benyttes. Nogen berøring med andre samfund har vi ikke. Men man kan forstå, at de fleste stadig kommer på "Ansgar" i Haderslev. Man siger, at det er deres kirke, men er det rigtig bedømt? Missionæren i Haderslev plejer at arrangere månedlige møder her med missionærer, og præster som talere, skiftevis i kirken og Simmersted Skole. Der kommer kun nogle få til disse møder, og ligeså er det, når der kommer en repræsentant for "Blå kors" o. lign. Husmoderforeningen synes at trives godt i Simmersted Skole med et stort vinterprogram, men af "kristeligt" synes man kun at have et adventsmøde. Et spejderarbejde for piger med domicil i konfirmandstuen, slog stort op og gik godt nogle år, men så gik det hele i sig selv. Alt går til en tid. Alene kirken fortsætter uforandret. Engang var her en foredragsforening. Det gik godt et par år med lokale folk som talere - så skulle der landskendte folk til - Th. Olesen, Løkken, 14- og så var det pludselig slut. Engang holdt man kristelig foredrag i Simmersted Skole med "alle" som deltagere, men det gik ikke i det lange løb. Ligeså med lærer Lunds månedlige møder med foredrag! Desværre.

1971

Angående sociale forhold er der sket et opsving, ingen skulle have troet muligt. Fattigdommen er forsvundet. Ikke alene tiggeriet, men det uhyggelige problem med at få samlet nok penge til at kunne leve på sine gamle dage. Man har en del år haft aldersrente, som man kunne søge om at få, når man hørte de "værdigt trængende". Nu får alle folkepension - levedoden er steget. Bil og farvefjernsyn er almindeligt. Tilfredsheden er dog ikke blevet større.

Ungdommen gør oprør hører man, men her i sognet, oplever vi det ikke, da der næsten ingen ungdom er mere. Mand og kone må selv gøre arbejdet, selv på store gårde. Heste er forsvundet, hvis man da ikke holder ride-dyr. Og en anden kan huske, hvem der var den første her i sognet, der afskaffede hestene til fordel for traktor. Landbrugsmaskiner fornyes før de er slidt op.

I 1947 var det måske, man valfartede til "Mariégård" i Haderslev, for at se en mejetærsker i funktion. Nu skal man ekstra passe på at få lidt korn taget fra til neg ved høstgudstjenesten.

Sliddet med høhøst er ved at være en saga blot, og godt det samme. Grønthøsteren ordner det smertefrit - kun ikke for vildtet. Vildt har det svært i vore dage, ligesom ukrudtsplanter, der sprøjtes væk og klippes væk i grøfterne. Folket finder det "pænt", når der ser ud som på græsplænen i en villa have. De skriver også om, at både fauna og flora, lider under denne nidkærhed. Forurening er også aktuelt stof. Både luft og vand forurenes uhyggeligt, fordi vi bliver så mange og har stadigt stigende forbrug. De underudviklede lande vil have del i de mere udviklede landes levedod. Kolonialismens tid er forbi i den vestlige verden, men de tidligere koloniers befolkninger, skælder stadig ud på deres herskere. Ligesom de venstreorienterede herhjemme skælder ud på "Kapitalismen". Arbejdsløshedens uhyggelige spøgelse er gemt og glemt. I stedet får vi jammer over nødvendig skjult overbetaling, for at få folk. Hvad gør en mester, der har lovet et stykke arbejde færdig til en bestemt dato. Han starter med 500 kr. under bordet og udenom skattevæsenet - siger man. Man siger også, at ingen gider bestille noget mere. Og at vi har det for godt.

1972

Vi har fået et ligkapel, da man vil have det ligesom alle andre. Arkitekt Aakjær, Rødding sørgede for tegningerne. Det blev til en kopi af ligkapellet i Vodder. Placeringen voldte vanskeligheder. Man ville have det på kirkegården, nord for kirken. Der var også tale om at anbringe det for enden af midtergangen mod vest, hvor der er kirkemødding nu. Det endelige blev altså i toften, hvor det tilsyneladende ligger godt - skjult som det bør være, da toilet og redskabsrum er i søndre ende, men upraktisk for gamle og svage kirkegængere, som man forstår. Men når det afgørende i sagen stadig er, hvem der bestemmer hvad, er

det ikke altid det bedste resultat, man kommer til. Det bedste havde utvivlsomt været at lave tårnrummet om til ligkapel, og så få et lille orgel. Kirken var stor nok endda. Blev den en gang for lille, kunne rummet genindtages, og så et toilet i nordvest hjørnet af kirkegården bag træerne. I Nustrup er lavet således. I præstegården havde der hidtil været oliefyr i to kakkellovne, nu kommer der endelig centralfyr - undtagen i konfirmandstuen, der opvarmes elektrisk. Huset er efterhånden veludstyret med isolering o. lign. Men udlængerne er i forfald. Der er i tidens løb bekostet meget på dette hus. Det havde betalt sig stort at have revet det hele ned, og bygget nyt. Hvad når der indtræder præsteskitte, hvad vil man så?

1973

At vi har fået storkommune og at Maugstrup Skole er nedlagt, er vist ikke kommet med i disse optegnelser. Store begivenheder i et lille landsogn, ligesom også, at sognet er erklæret for landzone. Vi får mere og mere kommunisme, hvis man derved forstår, at det offentlige griber ind og bestemmer. Hen imod halvdelen af folks indtægter går til skatter og altså fællesopgaver. Man spørger, hvor grænsen skal være for skatteopkrævningen. Ingen kan svare derpå, men der er stadig råb om socialisme, som om det var noget, vi ikke har. Det ser ud som om vi inden dette århundrede løber ud, betaler alt i skat, og får udbetalt lidt lomme penge, som man må gøre ved lige, hvad man vil. Alt er ellers gratis. Så har vi kommunisme. Når en anden for længst er borte, kan en ubekendt efterfølger give kommentaren. Man taler meget om, at vi fråser med jord og olieforekomster m. m. Hvad skal det blive til vore børnebørn. For slet ikke at tale om senere slægtled. Nogle siger, så kommer der noget andet, eller man har altid sagt, efter os kommer syndfloden. Og det er jo gået alligevel, alt sammen.

1974

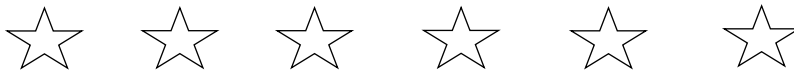
Storkommunen og nedlæggelsen af skolen er ikke skildret nøjere, men blot nævnt. Alt skal jo være stort i vore dage. Små ejendomme og stationen går samme vej som små forretninger, der går ned. Således også med små-kommunerne. Derved forsvinder sparsommeligheden og den personlige kontakt. Sidste sognerådsformand blev husmand Chresten Nielsen, Harken, Simmersted. En helt udmærket mand, som man kunne snakke med og få forklaring hos. Hvem sidder og sludrer i Vojens, hvor man er en fremmed i et stort, dyrt rådhus med stabe af funktionærer. Afstand mellem borger og offentlighed! Interessant nok er det, at "sogn" ender med at betyde, hvad det betød oprindeligt. Det område inden for hvilket man søger til en bestemt kirke. Kirkesognet består urørt, men er der ellers andet officielt, der er for sognet? Sognefoged bestillingen er jo også forsvundet. Sidste sognefoged var Gdr. Vagn Møller, Grøngård, Simmersted. At få udsendt kirkebladet til alle i sognet, er en umulighed, da postvæsenet ikke mere kender begrebet "sogn". Kirkebladet har vist slet ingen omtale fået. Det må være lige før krigen, at det er indført. Det har altid været med samme tekst som i forskellige nabosogne, og så er bagsiden fri til lokale bekendtgørelser. Engang var det vedfrivillig gave, bladet opretholdtes, men det var for besværligt at holde styr på, da det gerne var ved husbesøg, man fik en skilling. Skolen, ja hvem skulle have sagt for år tilbage, at den ville blive nedlagt. Det gav anledning til kvide for lærerne, som man forstår, men det skete at lærer Lund kunne forflyttes til Simmersted, hvor de i tidens løb er blevet stadig bedre tilfreds med ham. Vi har haft det held i mange år at have dygtige lærere. Men man har ikke altid vidst at vurdere dem efter fortjeneste. Lærer H. H. Møller blev skoleinspektør. Lærer J. J. Mathiesen blev skolekonsulent - begge i Haderslev. Lærer Østergård og frue blev overlærere i "Salling". Kirkelige har lærerne været indtil nu. De fleste steder ser man ikke lærere i kirkerum, siger man. Maugstrups første skole var i sakristiet. En senere skole lå sydøst for kirken. Den sidste blev omdannet til keramikfabrik. I Simmersted står de to forrige skoler endnu som privatejendomme. Mærkeligt, at det gik så smertefrit at få Maugstrup Skole nedlagt, da der fra gammel tid har været en vis modsætning mellem Maugstrup, Ringved og Simmersted. Det er et stort plus, at sådan noget udjævnes. Man mærker ikke noget til lokale antipatier.

1975

Desværre er man nu klar over, at drømmen om arbejdsløshedens udryddelse ikke blev til virkelighed i de optimistiske 60sere, da der skete så mange fremskridt. Mange fik deres levestandard fordoblet. Især ungdomsarbejdsløsheden er en svøbe. Man tænker på 30erne, og hvordan det gik den tyske ungdom dengang. Politisk bliver fronten mellem liberale og socialister stadig klarere. Her er den egentlige modsætning politisk. For de liberale er hovedsagen, at ved frihed og konkurrence skabes de store værdier. For de sociale er hovedsagen, at staten griber mere og mere ind og planlægger produktion og fordele. De underudviklede lande plejer deres uvilje mod de rige nationer. Man klager meget, men her plejer man at ende med at fastslå, at vi danskere trods alt ikke må klage. Kirkeligt skete der næppe ændringer, hverken i almindelighed eller i sognet i særdeleshed. Dog led kirkegangen under varmebølgen juli – august. Alle lå stille eller tog til havet, men den rettede sig igen i september.

I oktober havde vi et udmærket møde i Simmersted Skole. Missionær Martha Holst talte og greb alle, børn som voksne, med sine beretninger. Der indkom et pænt beløb til D.M.S. og kirkens udsmykning. Sidste rate blev betalt af gæld, pådraget ved anskaffelse af et særdeles smukt stykke: en alterkande af guldbelagt sølv. Der anskaffedes en boks i kirken til opbevaring af denne og det øvrige uvurderlige kirkesølv. (Over det ganske Europa stjæles der i kirken som aldrig før). Angående D.M.S. kredsen fungerer den endnu, men fornyelse sker ikke.

Desværre døde missionær V. Hansen, Vojens. Med ham plejede man venskab og holdt Søndagsskole i Konfirmandstuen. Det er et stort tab, at han gik bort. Han var "troende" i dette ords bedste betydning og vidste at tale, som man ventede af en missionær. Ikke teologisk udvikling; men et personligt vidnesbyrd. Desværre blev han ikke værdsat efter fortjeneste. Ellers mærker vi ikke meget til "Indre Mission". Retningerne betyder ikke meget mere. Hvad har man "glemt" at få med i denne bog? At vi også i denne vinter havde aftenhøjskole i konfirmandstuen med emnerne: Diktatorer og foregangsmænd (kulturelle). Der var 20 deltagere, som alle kom hver gang, og med præst og degn som informatorer i skøn samdrægtighed. En storartet udflugt til Langesø og Hindsholm. Angående udflugter ellers, er der hvert år tur for sognets gamle - i år 60 personer - arrangeret af sognets to lærerinder og undertegnede. I år til Munkebjerg og Jelling. En 30 udflugter af den slags mindes man, og meget, meget mere. Men givetvis må alt have en ende for denne kirke. Så må andre se, hvad de kan få ud af det. De fleste forlader arenaen uden stor alarm, og overlader det til andre at køre videre. God lykke!

Den 31. oktober 1975 forlader Ernst Dalberg embedet og går på pension, men bliver dog boende i sognet. Han har til sit otium købt den gamle stationsbygning på Mejerivej i Kastvrå.

Ved Dalbergs afgang ændres embedet. Til et embede som sognepræst for Maugstrup og residerende kapellan for Vojens - Jegerup.

1. juli 1976 ansættes Rolf Slot Henriksen som sognepræst for Maugstrup og residerende kapellan i Vojens - Jegerup. Han indstilles enstemmigt.

Slot-Henriksen forlader embedet allerede oktober måned 1977.

Den 1. marts 1978 ansættes tidligere døvpræst Hans Albin Kallenbach som sognepræst i Maugstrup og residerende kapellan i Vojens - Jegerup. Han blev født 6. august 1938 i Løjt - Kirkeby.

I 1980 udskilles Jegerup som selvstændigt sogn, og sognepræsten i Maugstrup er herefter kun res. kp. for Vojens, medens Oksenvads sognepræst bliver res. kp. i Jegerup.

I 1981 afskaffes titlen res. kp. og titlen er fremtidig: Sognepræst til Maugstrup og Vojens, samt begravelsesmyndighed ved og kirkebogsfører for Maugstrup Sogn.

Simmersted, den 20. marts 2017

Svend Erik Lauesgaard Hansen